

KARTA MODUŁU / KARTA PRZEDMIOTU

Kod modułu	Z-EKO2-689
Nazwa modułu	Ubezpieczenia i ryzyko w działalności gospodarczej
Nazwa modułu w języku angielskim	Insurance and Risk in Business
Obowiązuje od roku akademickiego	2012/2013

A. USYTUOWANIE MODUŁU W SYSTEMIE STUDIÓW

Kierunek studiów	Ekonomia
Poziom kształcenia	II stopień
Profil studiów	ogólnoakademicki
Forma i tryb prowadzenia studiów	stacjonarne
Specjalność	Finanse przedsiębiorstw, Ekonomia menedżerska
Jednostka prowadząca moduł	Katedra Ekonomii i Zarządzania
Koordinator modułu	Dr hab. Kazimierz Ortyński

B. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

Przynależność do grupy/bloku przedmiotów	specjalnościowy
Status modułu	obowiązkowy
Język prowadzenia zajęć	polski
Usytuowanie modułu w planie studiów - semestr	IV
Usytuowanie realizacji przedmiotu w roku akademickim	letni
Wymagania wstępne	Prawo cywilne, Finanse i bankowość
Egzamin	nie
Liczba punktów ECTS	3

Forma prowadzenia zajęć	wykład	ćwiczenia	laboratorium	projekt	inne
w semestrze	15	15			

C. EFEKTY KSZTAŁCENIA I METODY SPRAWDZANIA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

Cel modułu	Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z zagadnieniami zarządzania ryzykiem, podstawowymi pojęciami techniczno-ubezpieczeniowymi, z funkcją i zasadami ochrony ubezpieczeniowej, finansami ubezpieczyciela, z podmiotami rynku ubezpieczeń oraz zasadami jego funkcjonowania a także z zasadami obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych.
-------------------	---

Symbol efektu	Efekty kształcenia	Forma prowadzenia zajęć (w/ć/l/p/inne)	odniesienie do efektów kierunkowych	odniesienie do efektów obszarowych
W_01	Ma wiedzę w zakresie zarządzania ryzykiem, istoty metody ubezpieczeniowej, zasad prowadzenia działalności ubezpieczeniowej, struktury i reguł funkcjonowania rynku ubezpieczeń, jego instytucji i wzajemnych relacji między nimi	wykład ćwiczenia	K_W03 K_W08	S2A_W04 S2A_W07
W_02	Rozumie zasady zawierania umów ubezpieczenia oraz relacje i wzajemne związki między stronami umowy ubezpieczenia a także między podmiotami stosunku ubezpieczenia	wykład ćwiczenia	K_W05	S2A_W02 S2A_W03
W_03	Zna biznesowy model ubezpieczeń i widzi różnicę między tym modelem a modelem standardowym działalności gospodarczej, zna zasady gospodarki finansowej ubezpieczyciela oraz kształtowanie jego wyniku finansowego	wykład ćwiczenia	K_W04	S2A_W02 S2A_W08
W_04	Zna metody i narzędzia oceny sytuacji finansowej ubezpieczyciela i jej znaczenie dla wypłacalności zakładu ubezpieczeń oraz dla jego klientów	wykład ćwiczenia	K_W08	S2A_W07
U_01	Potrafi dokonać klasyfikacji ryzyk, wyróżnić metody zabezpieczenia na wypadek ich realizacji a także określić ich odpowiedniość oraz efektywność	Wykład ćwiczenia	K_U01	S2A_U01
U_02	Umie uzasadnić celowość regulowania rynku ubezpieczeń przez państwo i potrzebę jego nadzorowania	Wykład ćwiczenia	K_U07	S2A_U07 S2A_U08
U_03	Potrafi dokonać analizy i oceny sytuacji finansowej ubezpieczyciela, jego wyniku technicznego a także wyodrębnionych rodzajów ubezpieczeń	Wykład ćwiczenia	K_U06	S2A_U06
K_01	Zna ograniczenia własnej wiedzy ubezpieczeniowej i docenia potrzebę dalszego kształcenia i podnoszenia kwalifikacji	ćwiczenia	K_K01	S2A_K01
K_02	Potrafi identyfikować i rozstrzygać problemy z zakresu wykorzystania metody ubezpieczeniowej w przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych	ćwiczenia	K_K04	S2A_K04
K_03	Potrafi wykorzystać metodę ubezpieczeniową w działalności gospodarczej	ćwiczenia	K_K08	S2A_K07

Treści kształcenia:

1. Treści kształcenia w zakresie wykładu

Nr wykładu	Treści kształcenia	Odniesienie do efektów kształcenia Do modułu
1, 2	Pojęcie ryzyka. Ryzyko a niepewność. Ryzyko obiektywne i subiektywne, ryzyko tzw. czyste i spekulatywne (ryzyko zamierzone). Zagrożenie i niebezpieczeństwo: przyczyna lub źródło straty. Hazard: hazard fizyczny-hazard moralny (moral hazard): hazard motywacyjny (morale hazard); hazard w ubezpieczeniu OC (legal hazard). Zarządzanie ryzykiem jako nowa dziedzina. Risk management. Etapy zarządzania ryzykiem: identyfikacja ryzyk, ocena ryzyk, opanowanie ryzyka, sprawdzenie skuteczności zarządzania ryzykiem.	W_01 U_01
3	Zasady ubezpieczeń- zasada ekwiwalentności (sprawiedliwej składki) a zasada solidaryzmu społecznego. Metoda ubezpieczeniowa. Ubezpieczenie gospodarcze a ubezpieczenie społeczne. Klasyfikacje ubezpieczeń. Zdarzenie losowe- pojęcie i klasyfikacja. Wypadek ubezpieczeniowy. Ubezpieczenie wielokrotne. Franszyza, udział własny. Karencja. Funkcje ubezpieczeń gospodarczych. Zalety i wady instytucji ubezpieczenia.	W_01 W_03 W_02 U_02 K_01
4,5	Umowa ubezpieczenia- cechy umowy. Tryb zawierania umowy	W_02

	ubezpieczenia. Warianty umowy ubezpieczenia. Ubezpieczenie na rzecz osoby trzeciej. Ubezpieczenie na cudzy rachunek- na własny i cudzy rachunek. Rozwiązanie umowy ubezpieczenia. Treść stosunku ubezpieczenia i jego elementy składowe. Strony stosunku ubezpieczenia. Obowiązki stron stosunku ubezpieczenia. Podmioty stosunku ubezpieczenia. Okres ubezpieczenia. Suma ubezpieczenia. Wartość a suma ubezpieczenia. Niedoubezpieczenie, nadubezpieczenie. Suma gwarancyjna. Świadczenie ubezpieczeniowe. Świadczenie kulancyjne.	W_03 K_02
6	Zasady prowadzenia działalności ubezpieczeniowej. Finanse ubezpieczyciela. Biznesowy model ubezpieczeń. Składka ubezpieczeniowa. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe. Środki własne ubezpieczyciela. Kapitały ubezpieczyciela. Lokaty ubezpieczyciela. Wynik finansowy ubezpieczyciela. Wyplacalność zakładu ubezpieczeń. Reasekuracja. Koasekuracja.	U_02
7	Rynek ubezpieczeń- pojęcie i funkcje. Instytucje rynku. Pośrednicy ubezpieczeniowi- agent, broker. Zasady funkcjonowania rynku. Rola rynku. Oddziaływanie państwa na rynek. Nadzór ubezpieczeniowy.	U_02 K_03
8	Obowiązkowe ubezpieczenie posiadaczy pojazdów mechanicznych. Zakres OC posiadacza pojazdu mechanicznego (ppm). Umowa ubezpieczenia OC ppm. Okres ubezpieczenia. Obowiązki i zakres odpowiedzialności ubezpieczyciela oraz ubezpieczającego (ubezpieczonego). Zasady winy i zasada ryzyka. Szkoda na osobie- rodzaje odszkodowań i świadczeń oraz szkoda w mieniu- odszkodowanie.	W_03 U_03 K_03

2. Treści kształcenia w zakresie ćwiczeń

Nr ćwiczeń	Treści kształcenia	Odniesienie do efektów kształcenia Do modułu
1	Zdarzenia i ich przewidywalność. Prawo wielkich liczb. Ekonomiczne skutki zdarzeń. Niepewność a ryzyko. Cechy ryzyka. Klasyfikacja ryzyka. Pomiar ryzyka. Ryzyko ubezpieczalne i nieubezpieczalne. Uwarunkowania i czynniki ryzyka (hazard). Zasady risk management	W_01 U_01 K_01
2	Metody zabezpieczenia w warunkach ryzyka. Metoda ubezpieczeniowa. Klasyfikacje ubezpieczeń. Wypadek ubezpieczeniowy. Ubezpieczenie wielokrotne. Franszyza, udział własny. Karencja. Funkcje ubezpieczeń gospodarczych. Zalety i wady instytucji ubezpieczenia.	W_02 U_01 K_01
3	Charakterystyka umowy ubezpieczenia. Strony umowy i ich obowiązki. Warianty umów ubezpieczenia. Stosunek ubezpieczenia. Strony i podmioty stosunku ubezpieczenia. Okres ubezpieczenia a odpowiedzialność ubezpieczyciela. Wartość a suma ubezpieczenia. Suma gwarancyjna. Niedoubezpieczenie. Nadubezpieczenie. Likwidacja szkód. Świadczenie ubezpieczeniowe.	W_02 U_02 K_02
4,5	Regulacja działalności ubezpieczeniowej- cele i typy. Gospodarka finansowa przedsiębiorstwa ubezpieczeniowego. Majątek i kapitały ubezpieczycieli. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe. Działalność lokacyjne i jej wpływ na wynik finansowy. Przychody i koszty zakładu ubezpieczeń. Wyplacalność ubezpieczycieli.	W_03 K_02 K_03
6,7	Zasady funkcjonowania rynku ubezpieczeń. Uczestnicy rynku. Kanaly dystrybucji usług ubezpieczeniowych. Charakter nadzoru ubezpieczeniowego. Cel i funkcje UFG. Znaczenie i funkcje PBUK. Dyrektywy komunikacyjne UE. Rodzaje i przesłanki odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego. Zasady konstrukcji ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego. Czasowy zakres ochrony- trigger. Górna granica odpowiedzialności ubezpieczyciela- suma gwarancyjna. Szkoda majątkowa i szkoda niemajątkowa. Szkoda na osobie i w mieniu- rodzaje odszkodowań i świadczeń.	W_01 W_03 K_03
8	Kolokwium zaliczeniowe	

Metody sprawdzania efektów kształcenia

Symbol efektu	Metody sprawdzania efektów kształcenia
W_01	Kolokwium zaliczeniowe Student, aby uzyskać ocenę dobrą, powinien znać zasady zarządzania ryzykiem, istotę metody ubezpieczeniowej, zasady prowadzenia działalności ubezpieczeniowej, struktury i reguły funkcjonowania rynku ubezpieczeń, jego instytucji i wzajemnych relacji między nimi
W_02	Kolokwium zaliczeniowe Student, aby uzyskać ocenę dobrą, powinien rozumieć zasady zawierania umów ubezpieczenia oraz relacje i wzajemne związki między stronami umowy ubezpieczenia a także między podmiotami stosunku ubezpieczenia
W_03	Kolokwium zaliczeniowe Student, aby uzyskać ocenę dobrą, powinien znać biznesowy model ubezpieczeń i widzieć różnicę między tym modelem a modelem standardowym działalności gospodarczej, znać zasady gospodarki finansowej ubezpieczyciela oraz kształtowanie jego wyniku finansowego
W_04	Kolokwium zaliczeniowe Student, aby uzyskać ocenę dobrą, powinien znać metody i narzędzia oceny sytuacji finansowej ubezpieczyciela i jej znaczenie dla wypłacalności zakładu ubezpieczeń oraz dla jego klientów
U_01	Projekty grupowe, w ramach których studenci opracują i prezentują wybrane zagadnienia problemowe, kolokwium zaliczeniowe Student, aby uzyskać ocenę dobrą powinien umieć podstawową wiedzę teoretyczną zdobytą na wykładach i ćwiczeniach do dokonania klasyfikacji ryzyk, wyróżniania metody zabezpieczenia na wypadek ich realizacji a także określania ich odpowiedniości oraz efektywności
U_02	Projekty grupowe, w ramach których studenci opracują i prezentują wybrane zagadnienia problemowe, kolokwium zaliczeniowe Student, aby uzyskać ocenę dobrą powinien umieć celowość regulowania rynku ubezpieczeń przez państwo i potrzebę jego nadzorowania
U_03	Projekty grupowe, w ramach których studenci opracują i prezentują wybrane zagadnienia problemowe, kolokwium zaliczeniowe Student, aby uzyskać ocenę dobrą powinien potrafić dokonać analizy i oceny sytuacji finansowej ubezpieczyciela, jego wyniku technicznego a także wyodrębnionych rodzajów ubezpieczeń
K_01	Obserwacja postawy studenta podczas zajęć dydaktycznych, dyskusja podczas wykładów i ćwiczeń Student, aby uzyskać ocenę dobrą powinien znać ograniczenia własnej wiedzy ubezpieczeniowej i docenić potrzebę dalszego kształcenia i podnoszenia kwalifikacji. Aby uzyskać ocenę bardzo dobrą, powinien uzupełniać tę wiedzę w zakresie szerszym od całej grupy
K_02	Projekty grupowe, w ramach których studenci opracują i prezentują wybrane zagadnienia problemowe, kolokwium zaliczeniowe Student, aby uzyskać ocenę dobrą powinien rozumieć potrzebę zwiększania komunikatywności wiedzy ubezpieczeniowej w społeczeństwie w celu szerszego wykorzystania metody ubezpieczeniowej
K_03	Projekty grupowe, w ramach których studenci opracują i prezentują wybrane zagadnienia problemowe, kolokwium zaliczeniowe Student, aby uzyskać ocenę dobrą powinien rozumieć korzyści z wykorzystania metody ubezpieczeniowej przez przedsiębiorstwa oraz inne organizacje a także przez gospodarstwa domowe

D.NAKŁAD PRACY STUDENTA

Bilans punktów ECTS		
	Rodzaj aktywności	obciążenie studenta
1	Udział w wykładach	15

2	Udział w ćwiczeniach	15
3	Udział w laboratoriach	
4	Udział w konsultacjach (2-3 razy w semestrze)	6
5	Udział w zajęciach projektowych	
6	Konsultacje projektowe	10
7	Udział w egzaminie	
8		
9	Liczba godzin realizowanych przy bezpośrednim udziale nauczyciela akademickiego	46
10	Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego <i>(1 punkt ECTS=25-30 godzin obciążenia studenta)</i>	1,5 ECTS
11	Samodzielne studiowanie tematyki wykładów	15
12	Samodzielne przygotowanie się do ćwiczeń	15
13	Samodzielne przygotowanie się do kolokwium	9
14	Samodzielne przygotowanie się do laboratoriów	
15	Wykonanie sprawozdań	
15	Przygotowanie do kolokwium końcowego z laboratorium	
17	Wykonanie projektu lub dokumentacji	7
18	Przygotowanie do egzaminu	
19		
20	Liczba godzin samodzielnej pracy studenta	46
21	Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach samodzielnej pracy <i>(1 punkt ECTS=25-30 godzin obciążenia studenta)</i>	1,5 ECTS
22	Sumaryczne obciążenie pracą studenta	92
23	Punkty ECTS za moduł <i>1 punkt ECTS=25-30 godzin obciążenia studenta</i>	3 ECTS
24	Nakład pracy związany z zajęciami o charakterze praktycznym <i>Suma godzin związanych z zajęciami praktycznymi</i>	59
25	Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć o charakterze praktycznym <i>1 punkt ECTS=25-30 godzin obciążenia studenta</i>	2,1 ECTS

E.LITERATURA

WYKAZ LITERATURY	1.G. Bieniek, OC za wypadki drogowe, WP Lexis Nexis 2007 2. J. Handschke, J. Monkiewicz (red.), Ubezpieczenia, Poltext 2010 3.E. Kowalewski i inni, Prawo ubezpieczeń gospodarczych, wyd. III, OW Branta 2006 4.K. Ludwichowska, Odpowiedzialność cywilna i ubezpieczeniowa za wypadki samochodowe, TNOiK Toruń 2008 5.S. Rogowski (red.), Ubezpieczenia komunikacyjne, Poltext 2007 6. E. Wierzbička (red.), Ubezpieczenia non-life, CeDeWu 2010 Literatura uzupełniająca: 1.K. Jajuga (red.), Zarządzanie ryzykiem, WN PWN, Warszawa 2007 2.L. Gąsiorkiewicz, J. Monkiewicz (red.), Ubezpieczenia w zarządzaniu ryzykiem przedsiębiorstwa. Zastosowania, t. 2, Poltext, Warszawa 2010 3.J. Monkiewicz, L. Gąsiorkiewicz (red.), Zarządzanie ryzykiem działalności organizacji, C.H. Beck, Warszawa 2010 4.W. Ronka-Chmielowiec (red.), Ubezpieczenia gospodarcze, Wydawnictwo UE we Wrocławiu, Wrocław 2010
WITRYNA WWW MODUŁU/ PRZEDMIOTU	